

Mrežnim izvorima do izbora kvalitete dječje slikovnice

Culej, Antonio

Undergraduate thesis / Završni rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Pula / Sveučilište Jurja Dobrile u Puli**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:137:463607>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-02-04**

Repository / Repozitorij:

[Digital Repository Juraj Dobrila University of Pula](#)

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti

ANTONIO CULEJ

**MREŽNIM IZVORIMA DO IZBORA KVALITETE
DJEČJE SLIKOVNICE**

Završni rad

Pula, rujan, 2023.

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti

ANTONIO CULEJ

**MREŽNIM IZVORIMA DO IZBORA KVALITETE
DJEČJE SLIKOVNICE**

Završni rad

JMBAG: 0303092145, redoviti student

Studijski smjer: Preddiplomski stručni studij, Predškolski odgoj

Predmet: Dječja književnost

Znanstveno područje: Humanističke znanosti

Znanstveno polje: Filologija

Znanstvena grana: Teorija i povijest književnosti

Mentor: izv. prof. dr. sc. Vjekoslava Jurdana

Pula, rujan, 2023.

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

Ja, dolje potpisani Antonio Culej, kandidat za prvostupnika Preddiplomskog stručnog studija Predškolski odgoj, ovime izjavljujem da je ovaj Završni rad rezultat isključivo mogega vlastitog rada, da se temelji na mojim istraživanjima te da se oslanja na objavljenu literaturu kao što to pokazuju korištene bilješke i bibliografija. Izjavljujem da niti jedan dio Završnog rada nije napisan na nedozvoljen način, odnosno da je prepisan iz kojega necitiranog rada, te da ikoji dio rada krši bilo čija autorska prava. Izjavljujem, također, da nijedan dio rada nije iskorišten za koji drugi rad pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili radnoj ustanovi.

Student

U Puli, _____, _____ godine

IZJAVA
o korištenju autorskog djela

Ja, Antonio Culej dajem odobrenje Sveučilištu Jurja Dobrile u Puli, kao nositelju prava iskorištavanja, da moj završni rad pod nazivom „Mrežnim izvorima do izbora kvalitete dječje slikovnice“ koristi na način da gore navedeno autorsko djelo, kao cjeloviti tekst trajno objavi u javnoj internetskoj bazi Sveučilišne knjižnice Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli te kopira u javnu internetsku bazu završnih radova Nacionalne i sveučilišne knjižnice (stavljanje na raspolaganje javnosti), sve u skladu s Zakonom o autorskom pravu i drugim srodnim pravima i dobrom akademskom praksom, a radi promicanja otvorenoga, slobodnoga pristupa znanstvenim informacijama.

Za korištenje autorskog djela na gore navedeni način ne potražujem naknadu.

U Puli, _____ (datum)

Potpis

Sadržaj

1. Uvod.....	2
2. Slikovnica.....	3
2.1. Kratka povijest slikovnica.....	4
2.2. Važnost slikovnica za razvoj djece.....	7
3. Kako prepoznati kvalitetnu slikovnicu.....	8
3.1. Vizualni elementi u kvalitetnoj slikovnici.....	9
4. Pretraživanje e-knjižnica i e-trgovina knjigama.....	12
4.1. Kako koristiti online pretragu za pronalaženje slikovnica.....	13
4.2. Pregled najpoznatijih e-knjižnica i online trgovina knjigama.....	14
4.3. Digitalno i tradicionalno: pretraživanje i odabir slikovnica u Hrvatskoj.....	15
4.4. Razumijevanje dobne skupine prilikom online odabira slikovnica.....	17
5. Primjeri kvalitetnih slikovnica koje se mogu pronaći na mrežnim izvorima.....	18
5.1. Detaljna analiza elemenata odabranih online slikovnica.....	19
5.2. Tehnologija i dostupnost odabranih online slikovnica.....	25
6. Upotreba i interakcija uz online slikovnicama.....	29
6.1. Prednosti digitalnih slikovnica za učenje i razvoj.....	30
6.2. Izazovi i prepreke u korištenju digitalnih slikovnica.....	31
7. Prednosti i nedostaci korištenja mrežnih izvora za pronalaženje slikovnica.....	31
7.1. Prednosti mrežnih izvora u pronalaženju slikovnica.....	32
7.2. Nedostaci mrežnih izvora u pronalaženju slikovnica.....	32
8. Savjeti za roditelje i odgojitelje u odabiru kvalitetne slikovnice na mrežnim izvorima.....	33
8.1. Kako odabrati slikovnicu primjerenu dobi i razvojnom stupnju djeteta.....	34
8.2. Kako čitati recenzije i ocjene slikovnica na internetu.....	35
8.3. Korištenje slikovnica u dnevnim rutinama i obrazovnim programima.....	36
9. Zaključak.....	37
10. Literatura.....	38
11. Sažetak.....	41
12. Summary.....	41

1. Uvod

U današnjem digitalnom svijetu, u kojem možemo vidjeti veću tehnološku prisutnost nego ikada prije, slikovnice su prerasle svoje tradicionalne okvire i postale sastavni dio suvremenog obrazovanja i odgoja. Njihovu bitnost i važnost možemo vidjeti kroz povijest, gdje su služile kao alati za zabavu i pouku, no u moderno doba, slikovnice su postale mnogo više od toga. Svojim vizualnim i tekstualnim elementima, one imaju ključnu ulogu u razvoju djece, potičući njihovu kreativnost, empatiju, jezične vještine i kritičko razmišljanje. Kako onda doći do kvalitetne slikovnice? Kako pristupiti novom online okruženju koje pruža neograničene mogućnosti, ali i izazove? Kako razlikovati kvalitetne od manje kvalitetnih slikovnica i kako tehnologija mijenja način na koji pristupamo ovom dragocjenom obrazovnom resursu? To su neka od pitanja na koja ovaj završni rad traga za mogućim odgovorima.

Ponajprije, u radu se prikazuje kraći pregled svijeta slikovnica, počevši od njihove rane povijesti i njihovog značenja za razvoj djece, a zatim se pristupa problematici načina pretrage i odabira kvalitetnih slikovnica na raznim mrežnim izvorima. Temeljno pitanje na koje ovaj rad želi ponuditi moguće odgovore jest „kako prepoznati kvalitetnu slikovnicu“ pritom rabeći analizu njezinih vizualnih elemenata, strukturu i ciljanu dobnu skupinu kojoj je namijenjena. Istraživši primjere dostupne na webu, na temelju te istražene građe u radu, razmatraju se prednosti i nedostaci korištenja digitalnih i tradicionalnih slikovnica, uključujući njihovu procjenu dostupnosti, mogućnost interakcije i potencijalne izazove u korištenju.

U radu je fokus na različitim aspektima slikovnica, te se razmatra kako tehnologija mijenja način na koji pristupamo današnjim slikovnicama i njihovoj ulozi u današnjem odgoju. Svrha je rada prikazati istražene mogućnosti i izazove koji se odnose na odabir i korištenje slikovnica u digitalnom kontekstu.

U vremenima kada su digitalne platforme i mrežni izvori postali sveprisutni u našim životima, razumijevanje kako se služiti, tj. navigirati ovim svijetom i odabrati prave resurse za našu djecu, postalo je ključno. Svrha je rada informirati odgojitelje, roditelje, stručnjake i sve koji su zainteresirani za ovu tematiku, o mogućnostima i izazovima koji se odnose na odabir i korištenje slikovnica u digitalnom kontekstu.

2. Slikovnica

Slikovnica je prvo djelo koje dijete susreće i doživljava svim svojim osjetilima. Pri odabiru slikovnice, važno je uzeti u obzir uzrast djeteta i posebno paziti na estetski izgled i edukativnu vrijednost. Kroz slikovnice, djeca razvijaju estetski senzibilitet i osjećaj za pozitivna osjećanja. Likovni tekst treba biti jasan, zanimljiv, a posebna pažnja treba se posvetiti boji i dinamici crteža. Iako djeca ne mogu primijetiti sve elemente, imaju urođeni osjećaj za boju koja ih privlači svojom harmonijom i intenzitetom. Stihovi ili prateći tekst trebaju biti kratki, slikoviti, jasni i po mogućnosti s rimom kako bi ih djeca lako upamtila.

Slikovnica ima nekoliko funkcija, a to uključuje informacijsko-odgojnu funkciju, spoznajnu funkciju, iskustvenu funkciju, estetsku funkciju i zabavnu funkciju (Čačko, 2000: 12-16). Antonija Balić-Šimrak u svom tekstu "Likovni aspekti ilustracije u dječjim knjigama i slikovnicama" (2011) opisuje različite stilove ilustracija. Ti stilovi uključuju apstraktni stil, stripovski stil, ekspresionistički stil, impresionistički stil, folklorni stil, naivni stil, realistički stil, nadrealistički stil i romantičarski stil. Svaki od tih stilova ima svoje karakteristike i način izražavanja.

Pojam slikovnice danas može uključivati i multimedijalnu slikovnicu. Multimedijalna slikovnica kombinira tekst, sliku, zvuk, animaciju i interaktivnost te se često koristi u pristupu "učenje kroz igru". To je elektronička knjiga namijenjena prvenstveno djeci i odražava istraživanje dječjeg svijeta i novih tehnologija (Štefančić, 2000: 83-96). Branka Hlevnjak opisuje slikovnicu kao zbir malih slika, poznatih kao minijature ili ilustracije, koje određuju karakter slikovnice. Pri vrednovanju slikovnica, najveći naglasak stavlja se na temeljnu odliku slikovnice - sliku. Bez obzira na metodu stvaranja, bilo da je riječ o crtanju, slikanju ili fotografiranju, bitno je da ilustracija izražava priču, stih, ugođaj ili sliku koja se javlja iz umjetnosti riječi.

Ilustrator je kreator i tumač koji, slušajući prozu ili poeziju prije ostalih, prosvjetljuje sliku i interpretira je na vlastiti način. Dobar ilustrator ne ograničava se interpretacijama, već stvara likovno djelo koje pojačava doživljaj teksta. Kada je riječ o slikovnicama namijenjenim najmlađoj djeci, njihov dizajn i oblikovanje uzimaju u obzir činjenicu da su slikovnice i prvi udžbenici djece. Ilustrator potiče čitatelja da vidi i čita između redaka te da stvara nove slike koje se odnose na sugerirane predodžbe. Vrednovanje slikovnice

uključuje prvenstveno vrednovanje ilustracija, a to je slično vrednovanju bilo koje druge likovne umjetnosti.

2.1. Kratka povijest slikovnice

Smiljana Narančić Kovač istražuje početke europske ilustracije i slikovnice. Prema njezinim saznanjima, prva ilustrirana knjiga, koja se smatra pretečom slikovnica, Komenskýev ilustrirani enciklopedijski rječnik *Orbis sensualium pictus* iz 1657. godine. Međutim, neki istraživači sugeriraju da su već srednjovjekovna izdanja "Biblije za siromašne" (*Biblia Pauperum*) također utjecala na razvoj slikovnica.

Slika 1. *Orbis sensualium pictus*. Izvor:

<https://www.bl.uk/collection-items/orbis-sensualium-pictus-animal-plates-space>

Slika 2. Biblia pauperum. Izvor:

<https://collections.vam.ac.uk/item/O87107/biblia-pauperum-print-unknown/>

U 17. i 18. stoljeću, knjižice za djecu i širu publiku često su ukrašavane drvorezima i bakrorezima, što je bio slučaj i s prvim izdanjima bajki Charlesa Perraulta. F. J. J. Bertuch je objavio dvanaest svezaka slikovnice *Bilderbuch für Kinder* (1792. - 1830.), koja je bila ilustrirana enciklopedija namijenjena djeci. William Blake, suvremenik Bertucha, nije tiskao svoje pjesme, već ih je gravirao i ručno bojavao, pa su primjerci knjige bili jedinstveni.

U ranom 19. stoljeću nastale su prve prave slikovnice u kojima se priča prati slijedom ilustracija. Sredinom 19. stoljeća, u Engleskoj su se pojavili oslikani nonsensni stihovi Edwarda Leara, a u Njemačkoj slikovnica *Der Struwwelpeter* Heinricha Hoffmanna. U drugoj polovici 19. stoljeća popularne su bile slikovnice Maxa i Moritza Wilhelma Buscha, koje su predstavljale preteču suvremenog stripa, kao i pokretne slikovnice Lothara Meggendorfera. Edmund Evans, engleski tiskar, usavršio je tehniku tiskanja ilustracija u boji te okupio vodeće ilustratore svog vremena kako bi izdao knjige i slikovnice s naglaskom na kvalitetnim i bogatim slikama.

Povijest hrvatske slikovnice i ilustracije prikazana je u zborniku radova "*Kakva je knjiga slikovnica*" (Javor, 2000: 23-52), u studiji "Od slikovnjaka do Vragobe - Hrvatska slikovnica do 1945. (Batinić i Majhut, 2001: 177-229.) te u poglavlju studije *Uvod u dječju književnost* Marijane Hameršak i Dubravke Zime, pod naslovom "Igračka ili knjiga?" (Hameršak i Zima, 2015: 176-186).

Slikovnice su postale popularne u Hrvatskoj tijekom razdoblja naglog razvoja pedagoške dječje književnosti. Prema popisu knjižare Mučnjak i Senftleben objavljenom u kalendaru „Danica“ 1880. godine, među najnovijim knjigama bila je serija ilustriranih knjiga za djecu, uključujući i "*Nova slikovnica za malu djecu*" Ljudevita Varjačića. Pretpostavlja se da su neke od tih knjiga bile slikovnice koje su objavljene nekoliko godina ranije.

Najnovija istraživanja ukazuju da se slikovnica "*Mala zvěrnica*", objavljena 1864. godine od strane Hartmana, smatra najstarijom sačuvanom hrvatskom slikovnicom (Hameršak i Zima, 2015: 184). Prethodno se smatralo da je slikovnica "*Domaće životinje*" iz 1885. godine, objavljena od strane nakladnika Albrechta i Fiedlera, najstarija slikovnica. Ova slikovnica sadrži pjesme Josipa Milakovića i slike H. Leutemanna litografirane u Stuttgartu, uz litografiju A. Gatternichta.

Osam litografija je otisnuto samo na jednoj strani kvalitetnog papira, a prikazuju realistički nacrtane životinje u profilu s karakterističnim konturama. Ubrzo su se počeli pojavljivati i drugi nakladnici, kao što su Sagan u Karlovcu 1896. godine i Margold u Donjem Miholjcu 1910. godine, koji su također objavljivali slikovnice.

Slika 3. Mala obrazna Biblia. Izvor: Slika 4. Mala zviernica. Izvor:

<https://hrcak.srce.hr/file/358409> <https://digitalnezbirke.kgz.hr/?pr=i&id=19172>

2.2. Važnost slikovnica za razvoj djece

Djeci se slikovnice često predstavljaju posredovanjem roditelja ili neke druge odrasle osobe koji biraju knjige prema vlastitim kriterijima, a ne nužno prema potrebama djeteta (Halačev, 2000: 79 - 82). Nedostatak poznavanja literature namijenjene djeci i njihovog razvoja često otežava roditeljima prepoznavanje prikladne slikovnice za njihovo dijete. Bilo bi korisno da slikovnice jasno ističu svoju ciljanu publiku i pruže adekvatno objašnjenje. Ovo je odgovornost nakladnika, koji su ključni u stvaranju slikovnica i koji se nalaze na početku navedenog lanca, jer oni odlučuju hoće li knjiga biti naručena ili proizvedena.

Čitanjem slikovnica i priča djeci pružamo priliku da se upoznaju s važnim elementima pisanog jezika. Dok slušaju riječi koje im se čitaju, djeca ih prirodno počinju uspoređivati s riječima koje vide u tiskanom obliku. Čitanje omogućuje djeci da se približe knjigama i uživaju u čitanju, da im pisana riječ bude dostupna u svakodnevnim situacijama. Također, čitanjem razvijamo njihov vokabular, podržavamo razumijevanje pravila pisanja, razvijamo vještine čitanja i pisanja, širimo njihovo razumijevanje jezika i potičemo njihovo samopouzdanje.

Važnost čitanja djeci u ranoj i predškolskoj dobi također leži u tome što im kroz svakodnevno druženje s knjigama i slikovnicama pružamo priliku da kroz jednostavne aktivnosti, poput uživanja u pričanju priče, zajedničkog čitanja s roditeljima te rasprave o tekstu i slikama, razumiju priče, uživaju u njima i znaju ih prepričati do kraja predškolskog razdoblja (Čudina-Obradović: 2008: 1-8). Osim toga, djeca stječu svijest o tome kako pisani tekst prenosi poruku, razvijaju vještine držanja knjige, okretanja stranica, prepoznaju smjer teksta i kretanje očima pri čitanju, prepoznaju zvukove pojedinih glasova u riječima te mogu razlučiti i sastaviti glasove u riječi. Neka djeca čak mogu prepoznati slova abecede, napisati i pročitati svoje ime i prezime te samostalno pročitati jednostavnije slikovnice. Djeca kojoj se čita s namjerom da razviju ljubav prema pisanoj riječi i čitanju, a ne samo s ciljem da nešto nauče, lakše će usvojiti različite vještine kroz igru i zajedničko čitanje te će biti spremnija za učenje tehnike čitanja. Čitanje omogućuje djeci da, slušajući priče i listajući slikovnice zajedno, aktivno sudjeluju kao slušatelji i postanu samostalni čitači. Važnost čitanja djeci ne leži samo u usvajanju čitalačkih vještina, razumijevanju teksta i pripremi za školu.

Kako ističu Civardi i suradnici (2015: 9), čitanje djeci uvodi ih u čudesnu avanturu u kojoj susreću raznolike inspirativne likove. Također, čitanje pomaže djeci da oslobode svoju kreativnost, usredotoče se na svoje misli, razviju koncentraciju i vizualizaciju, te nauče više o svojim osjećajima, snagama i slabostima. Ono ih potiče da dožive bogatstvo vlastitog unutarnjeg svijeta.

3. Kako prepoznati kvalitetnu slikovnicu

Prepoznavanje kvalitetne slikovnice može biti izazovno, no to je jedan od najbitnijih koraka u oblikovanju bogatog čitateljskog iskustva za djecu. Kvalitetna slikovnica je mnogo više od jednostavnog spajanja riječi i slika: ona je alat koji može otvoriti svijet mašte, obrazovanja i zabave. Kada se prvi put susretnete sa slikovnicom, važno je osjetiti kako tekst i ilustracije zajedno djeluju. U kvalitetnoj slikovnici, ti elementi se ne bore za pozornost, već djeluju zajedno kako bi stvorili učinak ujedinjene priče.

Kvalitetna slikovnica pruža djeci priliku da se igraju jezikom, razvijaju svoj rječnik i razumiju strukturu priče. To nije samo zabavno: to je temeljni korak u razvoju vještina potrebnih za kasniji akademski uspjeh.

Osim toga, kvalitetne slikovnice nude prozor u različite kulture, povijest i društvene situacije. One mogu pružiti djeci priliku da se poistovjete s likovima, razumiju različite perspektive i razvijaju empatiju. Kroz slikovnice, djeca mogu istraživati svijet izvan njihovog neposrednog iskustva i razvijati osjećaj za različite kulture i životne stilove. Prepoznavanje kvalitetne slikovnice ukratko se svodi na kombinaciju ključnih elemenata koji zajedno stvaraju snažno i učinkovito čitateljsko iskustvo. U srcu je svake dobre slikovnice priča koja će odjeknuti s čitateljem, bilo da je to kroz humor, avanturu, emociju ili neku kombinaciju tih elemenata.

3.1. Vizualni elementi u kvalitetnoj slikovnici

Vizualni elementi u slikovnicama igraju ključnu ulogu u postizanju komunikacije između teksta i čitatelja, osobito kad su u pitanju djeca koja još uvijek razvijaju jezične vještine. Ovo su komponente koje ukazuju na razinu kvalitete vizualnih elemenata: Ilustracija, boja, kompozicija i raspored, tipografija i interakcija s tekstom.

1. Ilustracija

Ilustracije igraju ključnu ulogu u definiranju kvalitete slikovnice. Prema Nodelmanu (1988: 6), ilustracije služe kao sredstvo komunikacije informacija, prenoseći elemente priče koji se ne mogu uvijek izraziti riječima. One omogućavaju čitatelju da vizualno interpretira likove, postavke i događaje s kojima se čitatelj ima priliku više upoznati. Emocionalna povezanost s pričom također se ostvaruje kroz ekspresivnost i stil ilustracija (Bang, 1991: 86). Na primjer, detaljno prikazane oči likova ili osmijeh mogu potaknuti empatiju i razumijevanje. Ilustracije u slikovnicama ne samo da nadopunjuju tekst, već i omogućuju mlađim čitateljima da "pročitaju" slikovnicu, čak i ako ne mogu sami čitati tekst (Sipe, 1998: 97-108). One također mogu pružiti dodatne informacije ili interpretacije koje proširuju ili obogaćuju prisutan tekst u određenoj slikovnici.

S razvojem vizualno usmjerenog svijeta, rad s ilustracijama postaje ključan u razvijanju vizualne pismenosti kod djece. Ova sposobnost tumačenja i razumijevanja vizualnih informacija postaje sve važnija vještina, a ilustracije u slikovnicama pružaju pristup razvoju te ključne vještine.

2. *Boja*

Boja u slikovnicama nije samo estetski element, već snažan komunikacijski alat koji može imati dubok utjecaj na čitatelja. Boja može stvoriti atmosferu, izazvati emocije i pomoći u interpretaciji priče (Tondl, 2007: 145-162).

Različite boje mogu imati različita simbolička značenja u različitim kulturama, stoga odabir boja u slikovnicama može biti složen proces. Prema Kressu i Van Leeuwenu (2006: 49 i 50), boja može poslužiti za postavljanje tonaliteta i pomoći u povezivanju s emocijama likova ili postavki. Boja također igra ključnu ulogu u vizualnom vodstvu kroz stranicu, pomažući čitatelju da usmjeri pogled prema ključnim elementima stranice (Bishop & Kuş, 2015: 138-148). Primjerice, korištenje kontrastne boje za tekst može istaknuti važne riječi ili rečenice, dok može poslužiti i za prikazivanje odnosa između likova i objekata.

U radu s djecom, boja može biti posebno moćan alat. Upravo kod dječje dobi, primjećuje se snažna reakcija na boje, a određene boje često se povezuju s određenim emocijama (Myers, 2011: 55). Na primjer, topla boja poput crvene može simbolizirati ljubav ili uzbuđenje, dok hladna boja poput plave može sugerirati smirenost ili tugu.

3. *Kompozicija i raspored*

Kompozicija i raspored ključni su elementi u stvaranju koherentne i privlačne vizualne priče u slikovnici. Organizacija objekata i likova unutar okvira ilustracije, kao i način na koji su tekst i ilustracije raspoređeni na stranici, igraju važnu ulogu u usmjeravanju čitatelja kroz priču na organiziran način. Dobro razrađena kompozicija može stvoriti osjećaj ravnoteže, jedinstva i ritma u slici, što pomaže učiniti slikovnicu vizualno privlačnom. Fokusiranje pažnje čitatelja na ključne dijelove priče može se postići kroz usmjeravanje pogleda lika, linija koje vode oko ili prema objektu, ili postavljanje ključnog elementa u centar ili na 'zlatni rez' ilustracije (Bang, 1991: 106-108). Kroz strateško

organiziranje vizualnih i tekstualnih elemenata, autori i ilustratori mogu voditi čitateljevo iskustvo, obogatiti pripovijedanje i učiniti slikovnicu vizualno privlačnom i učinkovitom.

4. Tipografija

Tipografija u slikovnicama služi višestrukim svrhama – ona prenosi tekstualni sadržaj priče, ali također doprinosi vizualnom aspektu knjige koji može poboljšati iskustvo čitatelja. U kvalitetnoj slikovnici, tipografija je svjesno odabrana i postavljena kako bi se poboljšala priča, stvorila atmosfera i potaknulo interakciju čitatelja.

Prvi važan aspekt tipografije je *izbor fonta*. Kvalitetna slikovnica koristi font koji je lako čitljiv, a istovremeno dopunjuje temu i ton priče. Na primjer, moderni, jednostavni fontovi mogu biti prikladni za slikovnice s minimalističkim ilustracijama ili suvremenim temama, dok bi složeni, dekorativni fontovi mogli bolje odgovarati tradicionalnijim pričama ili fantastičnim svjetovima (Van der Linden, 2014: 12).

Drugi aspekt tipografije je *postavljanje teksta*. Kao što Arizpe i Styles (2003: 18-23) ističu, tekst u slikovnicama može biti postavljen na mnogo različitih načina - može se nalaziti unutar ilustracije, izvan nje, uokviren, raspršen, i tako dalje. Ovi različiti načini postavljanja teksta mogu oblikovati način na koji čitatelj doživljava priču, stvarajući ritam, fokusirajući pažnju, sugerirajući kretanje ili pružajući vizualne naglaske.

Treći aspekt je *interakcija između teksta i ilustracija*. U kvalitetnoj slikovnici, tipografija i ilustracije rade zajedno, međusobno se dopunjuju i poboljšavaju cjelokupno iskustvo čitatelja. Na primjer, tekst može biti integriran u ilustraciju na kreativan način, pružajući dodatne slojeve značenja ili stvarajući iznenađujuće veze (Lewis, 2001: 16).

5. Interakcija s tekstom

Interakcija s tekstom u slikovnicama složen je proces koji obuhvaća način na koji čitatelj doživljava, tumači, i reagira na kombinaciju riječi i slika. Kvalitetna slikovnica poziva čitatelja da ne samo pasivno konzumira tekst i ilustracije, već da aktivno sudjeluje u kreiranju značenja.

U kvalitetnim slikovnicama, tekst i slika nerijetko se međusobno dopunjuju na način koji potiče čitatelja da promišlja i istražuje. Primjerice, može postojati suptilna interakcija

između onoga što je napisano i onoga što je prikazano, gdje ilustracije pružaju dodatne informacije ili postavljaju pitanja koja tekst namjerno ostavlja neodgovorena (Nikolajeva & Scott, 2006: 18-26). Ovo stvara dinamično iskustvo čitanja koje potiče čitatelja da razmišlja, interpretira, i bude uključen na dubljoj razini. Također, način na koji je tekst postavljen i oblikovan može potaknuti interakciju. Tekst koji je postavljen uokviren ili na kreativan način integriran unutar ilustracije može čitatelja potaknuti da traži veze između riječi i slika, da prepozna obrasce ili da čita između redova (Sipe, 1998: 97-106). Složenost i bogatstvo ovih vizualno-tekstualnih odnosa mogu pridonijeti bogatom i slojevitom čitateljskom iskustvu.

Interakcija s tekstom u slikovnicama nije samo pitanje razumijevanja ili interpretacije, to je također emocionalno i estetsko iskustvo. Kvalitetne slikovnice mogu čitatelju pružiti estetsko zadovoljstvo, potaknuti empatiju, ili probuditi znatiželju i maštu (Lewis, 2001: 17).

4. Pretraživanje e-knjžnica i online trgovina knjigama

U doba digitalizacije i tehnološkog napretka, pretraživanje e-knjžnica i online trgovina knjigama postaje sve češća praksa. U potrazi za pravom slikovnicom, ključno je razumjeti kako koristiti online pretragu, uključujući odabir odgovarajućih ključnih riječi koje odražavaju žanr, autora, temu ili dobnu skupinu. Alati kao što su filtri i napredne opcije pretraživanja omogućavaju korisnicima da preciznije pretražuju kataloge, prilagodivši rezultate svojim specifičnim potrebama.

Kroz pretragu e-knjžnica i online trgovina knjigama, postoji velik izbor platformi koje nude širok spektar slikovnica. Svaka platforma ima svoje jedinstvene karakteristike, kao što su dostupnost, cijena, članski uvjeti i posebne značajke koje je važno razmotriti pri odabiru. Proučavanje recenzija i ocjena također može pružiti dragocjeni uvid u kvalitetu i prikladnost određene slikovnice.

Vizualne i tekstualne karakteristike igraju značajnu ulogu u online odabiru slikovnica. Detaljne slike naslovnica, sažeci, recenzije i ocjene omogućavaju čitateljima da naprave informiran izbor. Ove karakteristike pružaju potpuni pregled knjige, omogućujući potrošačima da bolje razumiju što mogu očekivati od svoje kupnje.

Važno je razumjeti i ciljane dobne skupine prilikom online odabira slikovnica. Različite dobne skupine zahtijevaju različite vrste sadržaja, pa je ključno prepoznati prikladne knjige za svaku dobnu skupinu. Mnoge online platforme olakšavaju ovaj proces pružanjem oznaka dobi ili posebnih kategorija.

Pretraživanje e-knjižnica i online trgovina knjigama postaje sve uobičajeniji dio suvremenog društva. Razumijevanje kako navigirati ovim resursima i iskoristiti različite alate i informacije dostupne online ključno je za uspješno pretraživanje i odabir prave slikovnice.

4.1. Kako koristiti online pretragu za pronalaženje slikovnica

- Upotreba ključnih riječi

Pravilno korištenje ključnih riječi može znatno suziti rezultate pretrage i usmjeriti vas na slikovnice koje se nalaze u sklopu vašeg interesa. Bilo da je riječ o autoru, žanru, temi ili dobnoj skupini, odabir pravih ključnih riječi može biti od presudne važnosti.

- Filtri i napredne opcije pretrage

Mnoge e-knjižnice i online trgovine knjigama nude napredne opcije pretrage koje omogućuju filtriranje rezultata po različitim kriterijima, kao što su jezik, datum izdanja, ili čak i tehničke značajke kao što su tip ilustracija. To može biti posebno korisno pri pretraživanju specifičnih slikovnica koje se uklapaju u određeni obrazovni ili razvojni okvir.

- Proučavanje recenzija i ocjena

Recenzije i ocjene često pružaju neposredan uvid u kvalitetu i sadržaj slikovnice. Čitanje mišljenja drugih čitatelja ili stručnjaka može pomoći da odlučite je li određena slikovnica prikladna za vaše potrebe.

- Korištenje pouzdanih izvora

Odabir pouzdanih e-knjižnica i online trgovina knjigama ključan je korak u procesu pretrage. Odabir autentičnih platformi koje nude kvalitetne recenzije, jasne opise i transparentne uvjete kupnje može olakšati proces odabira.

Učinkovito korištenje online pretrage za pronalaženje slikovnica zahtijeva kombinaciju pravih ključnih riječi, upotrebu filtriranja i naprednih opcija pretrage, te svjesno ocjenjivanje i odabir izvora. Primjenom ovih metoda, proces pretrage postaje znatno ciljaniji i učinkovitiji, omogućavajući pronalaženje pravih slikovnica koje zadovoljavaju specifične potrebe i interese.

4.2. Pregled najpoznatijih e-knjižnica i online trgovina knjigama

S obzirom na veliki broj e-knjižnica i online trgovina knjigama, važno je biti upoznat s onima koje su najpoznatije i koje nude najveći izbor slikovnica.

E-knjižnice

E-knjižnice pružaju širok spektar književnih djela uključujući i slikovnice.

Među najpoznatijima u svijetu su:

- **Project Gutenberg** - Najstarija e-knjižnica, Project Gutenberg, nudi preko 60.000 besplatnih e-knjiga, među kojima se nalaze i brojne slikovnice (Project Gutenberg, 2021).
- **International Children's Digital Library (ICDL)** - Ova platforma se fokusira isključivo na djecu i pruža pristup tisućama besplatnih slikovnica iz različitih kultura na mnogim jezicima (ICDL, 2021).

Među najpoznatijima u Hrvatskoj su:

- **Digitalna knjižnica Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu** - Ova digitalna knjižnica pruža pristup različitim književnim djelima, uključujući i slikovnice za djecu. Moguće je pretraživati po autoru, naslovu, ili temi (NSK, 2021).
- **eLektire** - Platforma koja pruža besplatne e-knjige, uključujući i slikovnice. Posebno je orijentirana prema školskoj populaciji, ali nudi i materijale za najmlađe čitatelje (eLektire, 2021).

Online trgovine knjigama

Kada je riječ o online trgovinama knjigama, sljedeće su među najpoznatijima:

- **Amazon** - Kao jedna od najvećih online trgovina na svijetu, Amazon nudi ogroman izbor slikovnica na različitim jezicima. Ovdje korisnici mogu pregledati detaljne opise knjiga, recenzije, a knjige se mogu kupiti u različitim formatima, uključujući tiskane, e-knjige i audioknjige (Amazon, 2021).
- **Barnes & Noble** - Ova američka knjižara ima veliki online prisustvo i širok izbor slikovnica. Također, pruža opciju pregleda knjiga po žanru, dobi, temi, i drugim kriterijima (Barnes & Noble, 2021).

A kada je riječ o hrvatskim najpoznatijim online trgovinama ove trgovine se ističu:

- **Superknjižara** - Jedna od najpoznatijih online trgovina knjigama u Hrvatskoj, Superknjižara nudi široki izbor slikovnica, uz mogućnost pretrage po različitim kriterijima (Superknjižara, 2021).
- **Znanje** - Znanje je hrvatska izdavačka kuća koja ima i svoju online trgovinu, u kojoj je moguće pronaći slikovnice različitih autora i žanrova (Znanje, 2021).

Uključivanjem ovih hrvatskih resursa, pruža se čitateljima specifičan uvid u lokalne izvore koji su im na raspolaganju za pronalaženje kvalitetnih slikovnica.

4.3. Digitalno i tradicionalno: pretraživanje i odabir slikovnica u Hrvatskoj

Pretraživanje i odabir slikovnica u digitalnom okruženju znatno se razlikuje od tradicionalne metode pregledavanja fizičkih knjižara. Dok su u fizičkim knjižarama čitatelji u mogućnosti izravno ispitati vizualne i tekstualne elemente knjige, online okruženje zahtijeva drugačiji pristup. U današnjem digitalnom dobu, čitatelji se sve češće okreću online izvorima prilikom odabira i kupnje slikovnica, usporedbom online i offline izvora može nam jednostavno prikazati zašto je to tako.

Online izvori u Hrvatskoj

U Hrvatskoj, online trgovine kao što su Znanje.hr, Superknjižara, i Ljevak pružaju širok izbor slikovnica za djecu (Znanje.hr, 2021; Superknjižara, 2021; Ljevak, 2021). Ove platforme omogućuju pretragu i filtriranje po žanru, autoru ili dobi, s detaljnim opisima i

slikama. Recenzije i ocjene često su dostupne, omogućujući dodatni uvid u kvalitetu knjige.

Međutim, online izvori imaju i ograničenja. Virtualni doživljaj ne može potpuno zamijeniti fizički pregled knjige. Nedostatak mogućnosti da se knjiga drži u ruci, osjeti tekstura papira i vidi kako boje izgledaju u stvarnosti mogu biti prepreke prilikom online kupnje.

Online trgovine i knjižnice u Hrvatskoj unapređuju načine na koje se slikovnice mogu pretraživati na webu, prilagodbom različitih alata i tehnika. Kroz web stranice kao što su Znanje.hr i Ljevak, korisnici mogu filtrirati slikovnice po različitim kategorijama kao što su žanr, dob, autor ili tematska područja. Ova vrsta filtriranja omogućava roditeljima i odgajateljima da brzo pronađu slikovnice koje su prikladne za određenu dobnu skupinu ili interes, što čini online kupovinu i pretragu slikovnica mnogo učinkovitijom (Znanje.hr, 2021; Ljevak, 2021). Osim toga, napredna pretraga nudi dodatnu fleksibilnost u pronalaženju specifičnih naslova ili autora. Na primjer, Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu omogućava kombiniranje različitih sekcija za preciznije rezultate, omogućavajući korisnicima da lakše dođu do željenih slikovnica (NSK, 2021).

Jedinstveni algoritmi preporuka dodatno obogaćuju iskustvo pretrage. Neki online izvori, kao što je webshop Superknjižara, koriste algoritme koji analiziraju prethodne kupnje ili pretrage korisnika kako bi ponudili personalizirane preporuke. Ovi algoritmi mogu predložiti slikovnice koje se nadovezuju na korisnikove prethodne interese, pružajući personalizirani uvid u potencijalne nove naslove koji bi mogli biti od interesa (Superknjižara, 2021). Zadnji, ali ne manje važan aspekt su vizualni prikazi i interaktivni elementi koji omogućavaju korisnicima da "prelistaju" knjige online. Ovo iskustvo slično je pregledavanju u fizičkoj knjižari i pruža korisnicima mogućnost da dožive knjigu prije nego što je kupe.

Offline izvori u Hrvatskoj

Tradicionalne knjižare kao što su „Algoritam“ i „Hoću knjigu“, te biblioteke poput Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, pružaju bogato iskustvo u odabiru slikovnica. Osim što omogućuju fizički pregled, često nude i stručne savjete i pomoć pri

odabiru knjiga. No, kao i u ostalim dijelovima svijeta, fizičke knjižare u Hrvatskoj mogu biti ograničene u pogledu dostupnosti naslova u usporedbi s online trgovinama.

Usporedba online i offline izvora otkriva prednosti i mane oba pristupa. Dok online trgovine pružaju veći izbor i fleksibilnost, fizičke knjižare nude jedinstveno iskustvo. Razumijevanje ovih razlika ključno je za prilagodbu strategije pretrage i odabira slikovnica prema osobnim potrebama i preferencijama.

4.4. Razumijevanje dobne skupine prilikom online odabira slikovnica

U suvremenom digitalnom dobu, online odabir slikovnica za djecu postaje sve uobičajeniji. Ovaj proces, iako praktičan, zahtijeva duboko razumijevanje ciljane dobne skupine, posebno kada je riječ o djeci različitih dobnih skupina.

Za najmlađu dobnu skupinu, slikovnice trebaju biti vizualno stimulativne s jednostavnim i jasnim ilustracijama. Tekst bi trebao biti minimalan, a materijali otporni na lako trganje. Preporučene slikovnice za ovu dob mogu biti neke slikovnice poput "Prve riječi" ili slikovnice "Moja prva životinja".

Djeca u dobi od 3. do 6. godine života nalaze se u fazi razvoja gdje su mašta, igra i vizualni stimulansi ključni za učenje. Online odabir slikovnica za ovu dobnu skupinu trebao bi se usredotočiti na slikovnice koje su vizualno bogate, s jednostavnim i jasnim jezikom. Slikovnice „Medo Pooh" ili "Dječak i Tigar" odličan su primjer slikovnica djeci u toj dobi.

S druge strane, djeca starije dobi, u rasponu od 7. do 12. godine života zahtijevaju pristup koji se razlikuje od pristupa mlađoj djeci. Slikovnice koje se bave realnim problemima, pričama o odrastanju, prijateljstvu ili avanturama mogu biti prikladne. Preporučene slikovnice za ovu dobnu skupinu mogu uključivati "Harry Potter: Čarobnjačka škola" ili "Pipi Duga Čarapa".

Uključivanje ovih elemenata može osigurati uspješan odabir koji će odgovarati specifičnim potrebama i interesima djece. Usvajanje ovih principa u online trgovinama i knjižarama može dovesti do obogaćenog i ciljanog čitateljskog iskustva. Odgovornost je

onih koji biraju slikovnice da se pridržavaju ovih smjernica kako bi osigurali pozitivan i obogaćujući doživljaj čitanja za svako dijete (Nodelman, 1988: 64).

5. Primjeri kvalitetnih slikovnica koje se mogu pronaći na mrežnim izvorima

U ovome dijelu završnoga rada prikazat će se analiza triju vrlo kvalitetnih slikovnice koje će poslužiti kao odlična podloga prikaza i dojma jedne kvalitetne slikovnice. Sve navedene slikovnice predstavljaju različite aspekte kvalitete, dobi, vizualnog dizajna, tematsku dubinu, kulturalnu osjetljivost i kreativnost. Ove slikovnice mogu se pronaći u skoro svim većim e-knjižnicama i online trgovinama i poslužiti će kao temelj za detaljniju analizu u daljnjem tijeku ovog istraživanja, a njihova analiza bit će odrađena po svim kriterijima, elementima koji su postavljeni u prethodnim dijelovima rada:

- Ilustracija, boja, kompozicija i raspored, tipografija i interakcija s tekстом
- uz to analizirat ćemo i ukratko sadržaj i pouku svake slikovnice.

Za potrebe ovog rada analizirali smo ove slikovnice:

1. *Gusjenica koja je bila gladna* - Eric Carle
2. *Medo ima šešir* - Jon Klassen
3. *Grga Čvarak* - Ratko Zvrko, ilustracije Tomislav Torjanac.

5.1. Detaljna analiza odabranih online slikovnica

1. *Gusjenica koja je bila gladna* - Eric Carle

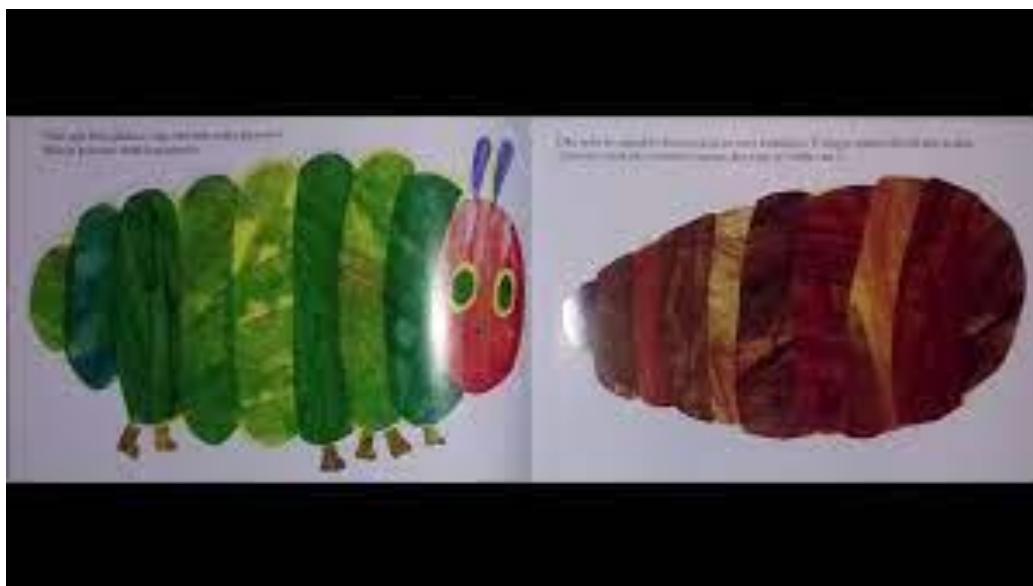
Slikovnica "Gusjenica koja je bila gladna" Erica Carlea klasična je dječja priča koja prati putovanje male gusjenice dok raste i razvija se. Gusjenica je rođena gladna i započinje svoje putovanje jedući kroz različite vrste hrane. Svaki dan gusjenica jede nešto novo, a njezin jelovnik se proširuje od voća i povrća do različitih poslastica. Kako tjedan odmiče, gusjenica postaje sve veća i deblja dok se na kraju ne smjesti u kokon. Nakon nekoliko tjedana unutar kokona, transformira se u prekrasnog leptira.

Ilustracije igraju ključnu ulogu u ovoj slikovnici, pružajući vizualni užitek i emocionalnu povezanost s pričom. Carle koristi jedinstvenu tehniku koja kombinira ručno oslikane papire izrezane i složene u slojevite kolaže. Ove šarene i ekspresivne ilustracije ne samo da nadopunjuju tekst, već i omogućuju mlađim čitateljima da "pročitaju" slikovnicu, čak i ako ne mogu sami čitati tekst. Boja u ovoj slikovnici nije samo estetski element, već snažan komunikacijski alat. Carle koristi živopisne i kontrastne boje koje dodatno obogaćuju priču, stvaraju atmosferu, i izazivaju emocije. Organizacija objekata i likova unutar okvira ilustracije, kao i način na koji su tekst i ilustracije raspoređeni na stranici, na odličan su način postavljeni kako bi se čitatelju na jednostavan način prenijela poruka. Kompozicija i raspored su pažljivo osmišljeni da vode čitatelja kroz priču, stvarajući osjećaj ravnoteže i ritma. Jednostavan font i postavljanje teksta integrirani su s ilustracijama na način koji poboljšava priču i stvara atmosferu. Interakcija s tekстом u ovoj slikovnici postiže se kroz dinamično iskustvo čitanja koje potiče čitatelja da razmišlja, interpretira, i uključuje se na dubljoj razini. Složenost i bogatstvo vizualno-tekstualnih odnosa pridonose bogatom i slojevitom čitateljskom iskustvu, nudeći vizualno i tekstualno zadovoljstvo, empatiju i maštu.

Sveukupno, "Gusjenica koja je bila gladna" je izvanredan primjer kvalitetne slikovnice koja zadovoljava sve navedene kriterije, pružajući koherentnu, angažiranu i emocionalno bogatu slikovnicu koja će privući i obogatiti mlađe čitatelje, a pritom pružiti priliku za razvoj ključnih vještina kao što su vizualna pismenost i empatijsko razumijevanje

Slika 5. Naslovna stranica slikovnice. Izvor:
<https://mvinfo.hr/knjiga/9682/vrlo-gladna-gusjenica>

Slika 6. Unutrašnjost slikovnice. Izvor:
<https://www.radost-porec.hr/wp-content/uploads/2020/05/VRLO-GLADNA-GUSJENICA.pdf>

2. *Medo ima šešir* - Jon Klassen

"Medo ima šešir" Jona Klassena ne samo da je vizualno očaravajuće djelo, već i duboko promišljena priča koji se bavi temama odgovornosti, iskrenosti i prijateljstva.

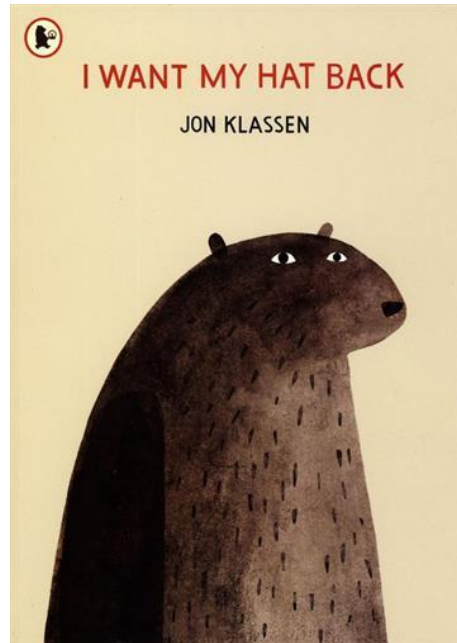
Priča prati medvjeda koji je izgubio svoj šešir i odlučan je pronaći ga. Kroz njegovu potragu, upoznajemo različite životinje koje odgovaraju na njegova pitanja o mjestu šešira, ali ni jedna od životinja ne pruža odgovor koji traži.

Tek kroz suptilne vizualne tragove i promjene u tekstu, čitatelj otkriva da je jedna od životinja zapravo ukrala šešir, a medvjed ga na kraju vraća. Ilustracije u ovoj slikovnici su jednostavne i suptilne, stvarajući estetski ugodan i emotivno privlačan vizualni jezik. Klassen koristi zemljane tonove koji dodaju dubinu priči i pomažu u interpretaciji karaktera i raspoloženja. Kompozicija, raspored i tipografija su pažljivo osmišljeni, stvarajući koherentnu vizualnu priču koja vodi čitatelja kroz priču. Raspored na stranici, uključujući i postavljanje teksta, stvara osjećaj ritma i ravnoteže. Interakcija s tekstem pruža dinamično i angažirano čitateljsko iskustvo. Tekst i slika međusobno se dopunjuju na način koji potiče čitatelja na promišljanje i istraživanje. Suptilna interakcija između onoga što je napisano i onoga što je prikazano stvara slojevito i bogato čitateljsko iskustvo.

Ova slikovnica ne samo da nudi vizualno i tekstualno zadovoljstvo, već i pruža priliku za razgovor o etici i moralu. Kroz jednostavne, ali moćne ilustracije i tekst, "Medo ima šešir" potiče razmišljanje o važnosti iskrenosti, odgovornosti i razumijevanja perspektive drugih. "Medo ima šešir" je iznimna slikovnica koja pruža dublji uvid u ljudsku prirodu kroz oči životinjskih likova. Njena snaga leži u suptilnosti i jednostavnosti, čineći je izvrsnim izborom za čitatelje koji traže više od obične dječje priče.

Izvedba ovog djela dostuona je i na ovoj poveznici:

<https://www.youtube.com/watch?v=czoH2mBipxg>

Slika 7. Naslovna stranica slikovnice. Izvor:

<https://www.kobo.com/ww/en/audiobook/i-want-my-hat-back-1>

Have you seen my hat?

I saw a hat once.
It was blue and round.

My hat doesn't look like that.
Thank you anyway.

Slika 8. Prva stranica slikovnice. Izvor:

<https://www.nytimes.com/2011/10/13/books/review/not-just-another-bear-story.html>

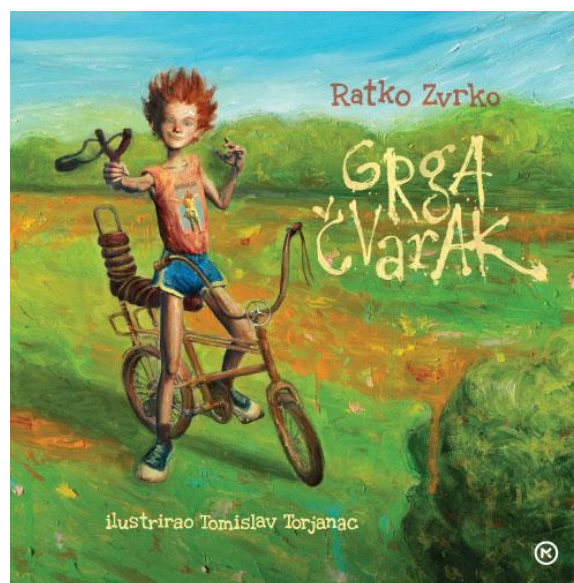
3. *Grga Čvarak* - Ratko Zvrko, ilustracije Tomislav Torjanac

Slikovnica "Grga Čvarak" Ratka Zvrka, s ilustracijama Tomislava Torjanca, istaknut je primjer kvalitetne dječje književnosti koji je osvojio srca mnogih čitatelja. Ova slikovnica prati živopisne zgode i nezgode dječaka Grge Čvaraka, koji živi u ruralnom kraju, a njegove nezgode i doživljaji odražavaju svakodnevni život.

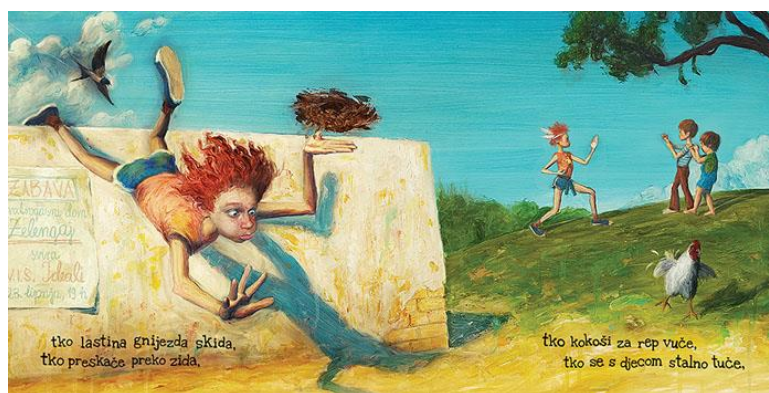
Ilustracije Tomislava Torjanca igraju ključnu ulogu u oživljavanju ovog teksta. Kroz detaljne, šarene i ekspresivne ilustracije, svijet Grge Čvarka postaje dinamičan i lako se publika može poistovjetiti. Boje koje se koriste nisu samo estetski element, već snažan alat za komunikaciju koji stvara atmosferu i izaziva emocije. Kompozicija i raspored su pažljivo osmišljeni, stvarajući koherentnu i privlačnu vizualnu priču, dok tipografija služi višestrukim svrhama, koristeći tekst s ilustracijama i pružajući dodatne slojeve značenja. Ova složena interakcija s tekstem pruža dobro osmišljeno i bogato čitateljsko iskustvo, potičući čitatelja na razmišljanje, interpretaciju i aktivno sudjelovanje u stvaranju značenja.

Osim toga, slikovnica obrađuje teme poput djetinjstva, nestašluka, tradicije i običaja na način koji je pristupačan i zanimljiv djeci. Poruka o prihvaćanju različitosti, života s radosti, te važnosti obitelji i zajednice provlači se kroz cijelu slikovnicu.

"Grga Čvarak" je izvanredan primjer kvalitetne slikovnice koji ne samo da pruža zabavu i edukaciju već i dublji uvid u kulturu i tradiciju, pružajući čitateljima bogato i slojevito iskustvo koje traje i nakon završetka čitanja. Njegova dostupnost i popularnost jednaka je, kako u tiskanim, tako i online trgovinama.

Slika 9. Naslovna stranica slikovnice „Grga Čvarak“. Izvor:
<https://www.ljevak.hr/ratko-zvrko/22070-grga-cvarak.html>

Slika 10. Dio slikovnice „Grga Čvarak“. Izvor:
<http://www.torjanac.com/Content/GrgaCvarak/>

5.2. Tehnologija i dostupnost odabranih online slikovnica

Sve slikovnice koje smo analizirali moguće je pronaći u tradicionalnom i u digitalnom obliku. U ovome dijelu završnoga rada ukratko ćemo pogledati na koje sve načine možemo pristupiti i doći do željenih slikovnica. U obzir ćemo uzeti više izvora koji će se odnositi na to kako, s kojih stranica i na koji način doći do slikovnica putem linkova koji su nam dostupni na našim „domaćim“, hrvatskim stranicama te na stranicama koje obuhvaćaju cijeli svijet:

1. *Gusjenica koja je bila gladna* - Eric Carle

Strane online trgovine knjigama:

- Amazon: <https://www.amazon.com/Very-Hungry-Caterpillar-Eric-Carle/dp/0399226907>
- Barnes & Noble: <https://www.barnesandnoble.com/w/very-hungry-caterpillar-eric-carle/1100472822>

E-knjižnice i platforme za E-knjige:

- Nacionalna i Sveučilišna Knjižnica (NSK) u Zagrebu: (nedostupno)
- Katalog knjižnice grada Zagreba: <https://katalog.kgz.hr/pagesResults/bibliografskiZapis.aspx?¤tPage=1&searchById=1&sort=0&age=0&spid0=1&spv0=Vrlo+gladna+gusjenica&mid0=0&vzid0=0&selectedId=650001269>
- Dodatni online izvori(.pdf): <https://vrtic-potocnica.zagreb.hr/UserDocsImages/Odgojno-obrazovni%20rad/Vrlo%20gladna%20gusjenica.pdf> – kompletna slikovnica

Trgovine knjigama u Hrvatskoj:

- Hoću knjigu: <https://www.hocuknjigu.hr/proizvodi/knjige/knjige-za-djecu/slikovnice/vrlo-gladna-gusjenica> - cijena: 13.14€
- Mozaik-knjiga: <https://mozaik-knjiga.hr/proizvod/vrlo-gladna-gusjenica/> - cijena: 13.14€

- Superknjižara: <https://www.superknjizara.hr/hr/vrlo-gladna-gusjenica-2013-eric-carle> – cijena: 13.14€
- Ljevak: (nedostupno)
- VBZ: <https://www.vbz.hr/book/vrlo-gladna-gusjenica/> - cijena: 13.14€

Slikovnicu je moguće pronaći u digitalnim formatima na vrlo rijetkim stranicama i linkovima, puno je lakše pronaći e-trgovinu ili online knjižnicu koja pokazuje dostupna mjesta na kojoj se može kupiti slikovnica. Slikovnicu u tiskanom izdanju puno je lakše pronaći u hrvatskim e-trgovinama koje nude cijenu od 13.14 € trenutno s pošiljkom koja se razlikuje na svakoj od navedenih stranica, dok s druge strane na stranim e-trgovinama moguće je nabaviti slikovnicu po puno jeftinijoj cijeni, no pošiljka za Hrvatsku je skuplja, tako da cijena na kraju ispadne skoro pa identična u svim trgovinama. Sveukupno, slikovnicu je lakše pronaći u tiskanom, fizičkom obliku.

2. *Medo ima šešir (eng. I want my hat back)* - Jon Klassen

Strane online trgovine knjigama:

- Amazon: <https://www.amazon.com/I-Want-My-Hat-Back/dp/0763655988>
- Barnes & Noble: <https://www.barnesandnoble.com/w/i-want-my-hat-back-jon-klassen/1100054181> (dostupno specijalno izdanje)

E-knjižnice i platforme za E-knjige:

- Nacionalna i Sveučilišna Knjižnica (NSK) u Zagrebu: (nedostupno)
- Katalog knjižnice grada Zagreba: (nedostupno)
- Dodatni online izvori(.pdf): <https://tufnellpark.islington.sch.uk/wp-content/uploads/2020/04/I-Want-My-Hat-Back.pdf> (cijela slikovnica)

Trgovine knjigama u Hrvatskoj:

- Hoću knjigu: (nedostupno)

- Mozaik-knjiga: (nedostupno)
- Superknjižara: (nedostupno)
- Ljevak: (nedostupno)
- VBZ: (nedostupno)

Slikovnicu „Medo ima šešir“ Jona Klassena ne možemo naći na hrvatskom tržištu jer nije prevedena u fizičkom izdanju. Međutim, moguće je slikovnicu skinuti besplatno u .pdf formatu ili kupiti u fizičkom obliku putem najvećih e-trgovina (Amazon i Barnes & Noble), čak je moguće doći i do posebnog izdanja koje čitatelju nudi dodatne dodatke koje ne može dobiti sa originalnom verzijom.

3. *Grga Čvarak* - Ratko Zvrko, ilustracije Tomislav Torjanac

Strane online trgovine knjigama:

- Amazon: (nedostupno)
- Barnes & Noble: (nedostupno)

E-knjižnice i platforme za E-knjige:

- Nacionalna i Sveučilišna Knjižnica (NSK) u Zagrebu: (nedostupno)
- Katalog knjižnice grada Zagreba:
<https://katalog.kgz.hr/pagesresults/bibliografskiZapis.aspx?selectedId=167000474¤tPage=1&searchById=10&sort=0&age=0&spid0=10&spv0=Torjanac%2C+Tomislav&mid0=0&vzid0=0&xm0=1>
- Dodatni online izvori (.pdf): (nedostupno)

Trgovine knjigama u Hrvatskoj:

- Hoću knjigu: <https://www.hocuknjigu.hr/proizvodi/knjige/knjige-za-djecu/slikovnice/grga-cvarak>
- Mozaik-knjiga: <https://mozaik-knjiga.hr/proizvod/grga-cvarak/>
- Superknjižara: <https://www.superknjizara.hr/hr/grga-cvarak-2011-ratko-zvrko>
- Ljevak: <https://www.ljevak.hr/ratko-zvrko/22070-grga-cvarak.html>
- VBZ: <https://www.vbz.hr/book/grga-cvarak/>

Slikovnicu "Grga Čvarak" - Ratka Zvrka i Tomislava Torjanaca nije moguće pronaći u stranim online trgovinama nego samo na domaćim e-trgovinama u fizičkom, tradicionalnom obliku. Digitalni oblik za ovu slikovnicu trenutno nije dostupan.

Zaključci uz analizu promatranih slikovnica

Analiza slikovnica "Gusjenica koja je bila gladna", "Medo ima šešir" i "Grga Čvarak" ukazuje da čak i kod kupnje slikovnica nailazimo na složenost između cijene, dostupnosti, formata i tržišta. Neka djela koja su globalno popularna često su široko dostupna, ali lokalne cijene i dostupnost mogu varirati. Primjerice, slikovnica "Gusjenica koja je bila gladna" dostupna je u oba oblika; digitalnom i tiskanom, ali digitalna verzija je rjeđa i cijena može varirati ovisno o trgovini i poštarini. S druge strane, slikovnica "Medo ima šešir" nije dostupna na hrvatskom tržištu u tiskanom obliku, a digitalni oblik može se pronaći besplatno.

Ovdje se vidi kako digitalni format može pružiti pristup tamo gdje tiskana verzija nije dostupna. Slikovnica "Grga Čvarak" dostupna je samo u Hrvatskoj i samo u fizičkom obliku, ukazujući na to da su neka djela usmjerena prema specifičnom, lokalnom tržištu i da digitalni format nije uvijek opcija. Ove činjenice ukazuju na to kako i gdje čitatelji mogu pristupiti i uživati u slikovnicama.

Analiza ovih triju slikovnica otkriva i kako su neke priče lako dostupne svima, bilo na internetu ili u knjižarama, dok su druge možda dostupne samo u određenim zemljama ili samo kao prave, tiskane knjige. Na primjer, ako je slikovnica vrlo poznata i voljena širom svijeta, vjerojatno će je biti lako pronaći na internetu ili u raznim trgovinama. No neke druge slikovnice, možda one koje su posebne za određenu zemlju ili kulturu, mogu biti teže za pronaći ili mogu biti dostupne samo kao stvarne knjige, a ne i na internetu.

Važno je napomenuti da digitalni formati omogućuju širu dostupnost, ali i dalje postoji snažna potražnja za tradicionalnim, tiskanim izdanjima. Izbor između digitalnog i tiskanog formata, kao i izbor između domaćih i stranih izvora, ovisi o različitim faktorima, uključujući cijenu, dostupnost, jezik i osobne želje čitatelja.

6. Upotreba i interakcija uz online slikovnicama

Online slikovnice postale su sastavni dio suvremenog obrazovanja. S različitim dostupnim formatima, uključujući PDF (portable document format) datoteke, web platforme i mobilne aplikacije, pristup i interakcija s digitalnim pričama nikada nisu bili jednostavniji.

U PDF formatu, slikovnice su lako dostupne i mogu se čitati na različitim uređajima. Korištenje PDF slikovnica omogućava konzistentno iskustvo čitanja bez obzira na platformu. Djeca, roditelji i odgajatelji mogu zajedno istraživati priče, koristeći alate za zumiranje kako bi se bolje vidjeli ilustracije ili promijenili orijentaciju stranice za različite načine čitanja.

S druge strane, online stranice i platforme za slikovnice nude interaktivnija iskustva. Na primjer, neke web stranice omogućavaju djeci da sudjeluju u priči, birajući različite putove ili rješavajući zagonetke. Ovakav pristup slikovnicama može potaknuti dublje razumijevanje sadržaja slikovnice. Također, neke platforme nude prilagodljive opcije, poput promjene pozadine ili fonta, čime se čitanje može prilagoditi osobnim preferencijama i potrebama. Ovo može biti posebno korisno za djecu s posebnim potrebama ili one koji su tek počeli učiti čitati.

Međutim, važno je napomenuti da upotreba online slikovnica zahtijeva određeni stupanj odgovornosti i razumijevanja. Roditelji i odgojitelji trebaju biti svjesni mogućih pitanja privatnosti i sigurnosti, posebno na web platformama koje zahtijevaju prijavu. Također, pristup kvalitetnim i prikladnim materijalima može zahtijevati pažljiviji odabir materijala. Kroz različite formate i tehnologije, online slikovnice otvaraju nove horizonte u učenju i čitanju. Njihova pravilna upotreba i razumijevanje mogu obogatiti iskustvo čitanja, čineći ga dinamičnim, interaktivnim i pristupačnim za sve.

6.1. Prednosti digitalnih slikovnica za učenje i razvoj

Digitalne slikovnice otvaraju nove dimenzije učenja i razvoja koji se protežu dalje od tradicionalnih tiskanih materijala. Njihova prilagodljivost i interaktivnost pružaju jedinstvene prilike za obogaćivanje iskustva čitanja.

Prva i možda najupečatljivija prednost digitalnih slikovnica je njihova sposobnost da ožive priču kroz različite multimedijske elemente. Djeca mogu slušati zvučne efekte koji prate priču, gledati animacije, ili čak sudjelovati u interaktivnim igrama koje su integrirane u samu priču (Flewitt, 2015: 289-310). Ova interakcija može unaprijediti razumijevanje, potaknuti radoznalost i motivirati djecu da se još više angažiraju u procesu čitanja.

Druga ključna prednost je prilagodljivost. Digitalne slikovnice mogu se lako prilagoditi različitim jezičnim potrebama, razinama čitateljske vještine i interesima djece. Ova prilagodba čini materijal lako korisnim za svakog pojedinog čitatelja. Na primjer, ista digitalna slikovnica može biti dostupna na različitim jezicima ili s različitim razinama teksta, omogućujući djeci da odaberu verziju koja najbolje odgovara njihovim potrebama (Kucirkova, 2014: 715).

Digitalne slikovnice također pružaju priliku za integraciju u suvremene obrazovne pristupe. Učitelji i odgajatelji mogu koristiti digitalne resurse kako bi podržali individualno učenje, razvili kritičko razmišljanje i učili djecu o digitalnoj pismenosti. Ove vještine postaju sve važnije u 21. stoljeću i digitalne slikovnice mogu služiti kao važan alat za njihov razvoj. Kroz ovu kombinaciju interaktivnosti i prilagodljivosti u moderno obrazovanje, digitalne slikovnice nude značajne prednosti u pogledu poticanja učenja i razvoja djece.

6.2 Izazovi i prepreke u korištenju digitalnih slikovnica

Iako digitalne slikovnice pružaju mnoge prednosti, njihova upotreba nije bez izazova i prepreka koje je poželjno razmotriti i riješiti.

Tehnički izazovi su jedan od najuočljivijih problema. Kompatibilnost uređaja, problemi s softverom ili pitanja pristupa internetu mogu otežati korištenje digitalnih slikovnica. Ovi tehnički problemi mogu biti posebno izazovni za roditelje, odgajatelje ili djecu koji nisu dobro upućeni u tehnologiju, što može dovesti do frustracije i odbojnosti prema korištenju digitalnih resursa. Kvaliteta i odabir materijala također mogu predstavljati prepreku. S obzirom na široku dostupnost online resursa, pronalaženje kvalitetnih, prikladnih i obrazovno vrijednih digitalnih slikovnica može biti zahtjevno. Ova selekcija može zahtijevati dodatno vrijeme, stručnost i pažljivo razmatranje kako bi se osiguralo da materijali odgovaraju potrebama i ciljevima učenja. Još jedna važna prepreka je pitanje ravnoteže između digitalnog i tradicionalnog čitanja. Iako digitalne slikovnice pružaju mnoge prednosti, prekomjerna upotreba tehnologije, posebno kod mlađe djece, može imati nepoželjne učinke. Postavljanje ravnoteže i osiguranje sveobuhvatnog razvoja vještina čitanja zahtijeva pažljivo planiranje i promišljanje (Mangen & Kuiken, 2014: 150-177).

Ovi izazovi i prepreke ne bi trebali obeshrabriti upotrebu digitalnih slikovnica, već služiti kao podsjetnik da njihovo korištenje zahtijeva promišljanje i pažnju. Razumijevanje ovih izazova i rad na njihovom prevladavanju ključni su za osiguranje da digitalne slikovnice služe kao pozitivan i učinkovit resurs u obrazovanju i razvoju djece.

7. Prednosti i nedostaci korištenja mrežnih izvora za pronalaženje slikovnica

S razvojem interneta i digitalnih tehnologija, mrežni izvori postali su ključni alati za pronalaženje i pristup različitim vrstama informacija, uključujući slikovnice. Ovaj trend donosi brojne prednosti i nedostatke koji utječu na način na koji djeca, roditelji, odgojitelji i učitelji pristupaju i koriste slikovnice. U nastavku ovog odjeljka usporedit će se koje su to prednosti a koji nedostaci korištenja mrežnih izvora za pronalaženje slikovnica.

7.1. Prednosti mrežnih izvora u pronalaženju slikovnica

Jedna od najistaknutijih prednosti mrežnih izvora jest široka dostupnost. Korisnici mogu pristupiti slikovnicama iz različitih kultura i jezika bez potrebe za fizičkim odlaskom u knjižnicu ili knjižaru. Ovo otvara vrata za istraživanje različitih jezičnih tradicija i pruža mogućnost učenja i zabave za djecu i odrasle širom svijeta. Interaktivnost je još jedan ključni aspekt koji mrežni izvori donose u svijet slikovnica. Neki online izvori nude interaktivne slikovnice s multimedijским dodacima, animacijama i čak interaktivnim igrama koje obogaćuju čitateljsko iskustvo. To ne samo da čini čitanje zanimljivijim i zabavnijim već i potiče razvoj različitih vještina kod djece, poput slušanja, promatranja i razmišljanja.

Prilagodljivost mrežnih izvora također je bitna prednost. Korisnici mogu prilagoditi iskustvo čitanja svojim potrebama i željama, mijenjajući veličinu fonta, boju pozadine ili jezik. Ova prilagodljivost čini online slikovnice dostupnima širem spektru čitatelja, uključujući one s posebnim potrebama ili specifičnim interesima. Troškovna učinkovitost je isto aspekt koji ne smije biti zanemaren. Mnogi mrežni izvori nude besplatne ili jeftine opcije za pristup slikovnicama. To čini slikovnice dostupnima širem krugu ljudi, posebno u obrazovanju, gdje škole i učitelji mogu imati ograničene resurse za nabavu tiskanih materijala.

Pozitivni čimbenici u pronalaženju slikovnica na mrežnim izvorima pružaju dinamičan, prilagodljiv i financijski učinkovit način za pristup i uživanje u svijetu dječje literature. Od široke dostupnosti do interaktivnosti, prednosti mrežnih izvora čine ih ključnim alatom u suvremenom obrazovanju i zabavi, omogućujući novu dimenziju čitateljskog iskustva.

7.2. Nedostaci mrežnih izvora u pronalaženju slikovnica

Izazovi u korištenju mrežnih najčešće je pitanje odnosa kvalitete i sigurnosti sadržaja. Bez odgovarajućih kontrola, mrežni izvori mogu pružiti pristup materijalima koji možda nisu prikladni ili ne odgovaraju standardima kvalitete. Ovo stvara potrebu za pažljivim odabirom i ocjenjivanjem online slikovnica. Tehničke poteškoće i ovisnost o internetu također su značajni nedostaci. Pouzdana internetska veza i određene tehničke vještine

potrebne su za pristup mrežnim izvorima. To može ograničiti pristup nekim korisnicima, stvarajući barijere koje mogu biti teško prevladati.

Gubitak fizičkog iskustva s knjigom može biti još jedan nedostatak. Interakcija s fizičkom knjigom, poput listanja stranica, pruža jedinstveno osjetilno iskustvo koje digitalni format ne može u potpunosti rekreirati. To može utjecati na ukupno čitateljsko iskustvo i doživljaj slikovnice. Pravna pitanja i autorska prava također su relevantni. Nezakonito kopiranje i distribucija slikovnica putem mrežnih izvora mogu dovesti do kršenja autorskih prava. To stvara potrebu za razumijevanjem i poštivanjem legalnosti i etike pristupa online slikovnicama.

U zaključku, mrežni izvori za pronalaženje slikovnica pružaju brojne prednosti, ali i donose svoje nedostatke. Od pitanja kvalitete i sigurnosti do tehničkih, osjetilnih i pravnih izazova, ovi nedostaci predstavljaju složene izazove koji zahtijevaju pažljivo razmatranje i odgovorno korištenje. Unatoč tim izazovima, mrežni izvori ostaju ključan alat u suvremenom pristupu slikovnicama, ali zahtijevaju promišljen pristup kako bi se osiguralo pozitivno i obogaćujuće čitateljsko iskustvo.

8. Savjeti za roditelje i odgojitelje u odabiru kvalitetne slikovnice na mrežnim izvorima

Prvi korak u procesu odabira kvalitetnih slikovnica je provjera pouzdanosti izvora. Odabir poznatih i uglednih mrežnih izvora, poput biblioteka, obrazovnih institucija ili poznatih izdavačkih kuća, može osigurati da su slikovnice kvalitetne i prikladne. Istovremeno, važno je razmisliti o dobnim i razvojnim potrebama djeteta, kao i o temama i vrijednostima koje želite prenijeti. Ovo će pomoći u usmjeravanju pretrage prema materijalima koji odgovaraju interesima i razumijevanju vašeg djeteta, kao i vašim obrazovnim ili moralnim ciljevima. Interaktivne opcije također mogu obogatiti iskustvo čitanja. Neki mrežni izvori nude interaktivne slikovnice s animacijama i igrama koje mogu učiniti čitanje zanimljivijim i interaktivnijim. Međutim, važno je biti svjestan tehničkih zahtjeva, poput kompatibilnosti s uređajem ili brzine interneta, kako bi se osiguralo nesmetano čitateljsko iskustvo.

Pravna pitanja, poput autorskih prava, također su ključna razmatranja. Odabir legalnih mrežnih izvora koji poštuju autorska prava pomaže podržati autore i ilustratore i osigurava etičan pristup. Uključivanje djeteta u odabir slikovnice može biti prilika za razgovor o interesima i preferencijama, a također potiče samostalnost i odlučivanje. Ovo može stvoriti smisleno i participativno čitateljsko iskustvo koje podržava razvoj djece.

Odabir kvalitetne slikovnice na mrežnim izvorima kompleksan je proces koji zahtijeva promišljen pristup. Razmatranje faktora kao što su pouzdanost izvora, dobna prikladnost, teme, interaktivnost, tehnički zahtjevi, legalnost i uključivanje djeteta može pružiti pozitivno i obrazovno čitateljsko iskustvo. Ovi savjeti služe kao vodič za roditelje i odgojitelje kako bi pronašli slikovnice koje obogaćuju i podržavaju razvoj djece u suvremenom digitalnom okruženju.

8.1. Kako odabrati slikovnicu primjerenu dobi i razvojnom stupnju djeteta

Odabir slikovnice koja je u skladu s dobi i razvojnim stupnjem djeteta jedan je od najbitnijih čimbenika koji može imati duboki utjecaj na djetetovo iskustvo čitanja i učenja. Ovaj proces nije uvijek jednostavan i zahtijeva promišljen pristup koji uzima u obzir različite faktore.

Važno je razumjeti specifične razvojne potrebe i interese djeteta. Djeca različitih dobnih skupina imaju različite kognitivne sposobnosti, jezične vještine i emocionalne potrebe. Stoga, razumijevanje ovih aspekata može pomoći u odabiru slikovnice koja će odgovarati i poticati djetetov razvoj. Dobno odgovarajući jezik i sadržaj ključni su u ovom procesu. Za mlađu djecu, jednostavan jezik, ponavljajuće strukture i svijetle ilustracije mogu biti privlačni i razumljivi. Kako dijete raste i razvija se, složeniji zapleti, bogatiji jezik i raznolike teme mogu postati prikladniji. Također je bitno uzeti u obzir djetetovu emocionalnu zrelost i osjetljivost na određene teme. Neke slikovnice mogu istraživati kompleksne emocije ili situacije koje mogu biti previše zahtjevne ili uznemirujuće za određenu dobnu skupinu. Stoga, poznavanje djetetovog emocionalnog razvoja može pomoći u odabiru tematski prikladnih materijala.

Mlađa djeca često uživaju u slikovnicama s mehaničkim elementima, poput pokretnih dijelova, dok starija djeca mogu biti zainteresirana za slikovnice koje potiču kritičko razmišljanje i interakciju. Uključivanje djeteta u proces odabira može također biti korisno. Razgovor s djetetom o njegovim interesima i preferencijama, kao i zajednički pregled slikovnica, može pomoći u odabiru materijala koji odražava djetetove jedinstvene potrebe i interese.

Odabir slikovnice primjerene dobi i razvojnom stupnju djeteta složen je i osoban proces. Uzimanje u obzir različitih faktora, od jezičnih i kognitivnih sposobnosti do emocionalne zrelosti i interesa, može osigurati da slikovnica bude ne samo zabavna i zanimljiva već i podržava i potiče djetetov ukupni razvoj. Ovaj pristup stvara temelj za obogaćujuće i smisleno čitateljsko iskustvo koje može pomoći oblikovati djetetovu ljubav prema čitanju i učenju.

8.2. Kako čitati recenzije i ocjene slikovnica na internetu

Mnogi roditelji i odgojitelji oslanjaju se na recenzije i ocjene na internetu kako bi donijeli informiranu odluku. Razumijevanje izvora recenzija ključno je u tom procesu, jer recenzije mogu dolaziti od stručnih kritičara, roditelja, odgojitelja ili čak djece koja su slikovnice čitala. Stručne recenzije obično pružaju dublji uvid u kvalitetu sadržaja, dok recenzije roditelja mogu pružiti praktične informacije o tome kako dijete reagira na slikovnicu.

Analiza ocjena također igra važnu ulogu, a ocjene u obliku „zvjezdica“, iako jednostavne za razumijevanje, mogu biti zavaravajuće. Važno je pogledati koliko je ljudi ocijenilo proizvod i uzeti u obzir prosječnu ocjenu, a čitanje komentara koji prate ocjene može pružiti kontekst i objasniti razloge za visoku ili nisku ocjenu. Jedan od izazova je i razlikovanje autentičnih od lažnih recenzija. Na internetu se mogu naći lažne recenzije, koje mogu zavarati potrošače. Traženje znakova kao što su jezik, prekomjerna upotreba superlativa, ili recenzije koje ne pružaju konkretne informacije o proizvodu, mogu ukazati na nepouzdanu recenziju. Provjera više izvora recenzija može pomoći u identifikaciji lažnih ocjena. Kada je moguće, uključivanje djece u proces odabira može biti korisno.

Pokazivanjem slika ili čitanjem dijelova teksta djetetu, možete dobiti neposrednu povratnu informaciju o tome što ih zanima.

Čitanje recenzija i ocjena slikovnica na internetu kompleksan je proces koji zahtijeva kritičko razmišljanje i razumijevanje konteksta. Primjenom gore navedenih strategija, roditelji i odgojitelji mogu postati svjesniji potrošači i odabrati slikovnice koje će obogatiti obrazovanje i rast djece. Korištenjem ovih tehnika u svakodnevni odabir slikovnica može dovesti do bolje usklađenosti s individualnim potrebama i interesima djece, čime se postiže kvalitetniji odgoj.

8.3. Korištenje slikovnica u dnevnim rutinama i obrazovnim programima

Integracija slikovnica u dnevne rutine može obogatiti iskustvo učenja i rasta, kao što je čitanje prije spavanja, koje povezuje roditelje i djecu, potiče ljubav prema čitanju i pruža priliku za razgovor o pričama i likovima (O'Connell, 2016: 44-49). U obrazovanju, slikovnice služe kao alati za poticanje kritičkog razmišljanja i razvoja vještina slušanja i govora. Učitelji mogu koristiti slikovnice kako bi ilustrirali određene koncepte, potaknuli diskusiju ili podržali različite stilove učenja. Na primjer, odgajatelj može koristiti slikovnicu koja ilustrira ekološke teme kako bi potaknuo razgovor o očuvanju prirode, stvarajući dublje razumijevanje i svijest kod djece. Odabir pravih slikovnica zahtijeva pažljivo razmatranje. Kao što je istaknuto u prethodnom pododjeljku o čitanju recenzija i ocjena slikovnica na internetu, važno je razumjeti izvor recenzija, analizirati ocjene i razlikovati autentične od lažnih recenzija. Uključivanje djece u proces odabira pruža neposrednu povratnu informaciju o njihovim interesima.

Zaključno, slikovnice su više od pukog alata za učenje čitanja. One su sredstvo za poticanje cjelokupnog razvoja djeteta. Integracija slikovnica u dnevne rutine i obrazovne programe može imati dugoročne pozitivne učinke na dječji razvoj, obogatiti njihovo iskustvo i pružiti prilike za dublje razumijevanje svijeta oko sebe.

9. Zaključak

Slikovnica je alat koji prati dijete od najranije dobi budeći njegovu maštu i kreativnost. Danas, u doba tehnološkog napretka, kada su djeca često usmjerena prema elektroničkim uređajima, važnost slikovnica i dalje ostaje neupitna. Njihova uloga u razvijanju ljubavi prema čitanju, osobito uz podršku roditelja i odgojitelja, ključna je. Trenutno tržište, preplavljeno je velikim brojem dječjih slikovnica, a u ovom radu pokušalo se istražiti kako možemo prepoznati one koji su kvalitetne. U tom cilju razmotrilo se kako tekst, tema, ilustracija i jezik mogu privući čitatelje i poslati im određenu poruku. Uska suradnja autora i ilustratora, jednostavan i razumljiv jezik, te usklađenost teksta s likovnim prikazom, elementi su koji određuju uspjeh slikovnice. Koristeći različite metode čitanja slikovnica, možemo istaknuti važnost veselog i zabavnog čitanja, poticanja djece na sudjelovanje i postavljanje novih zanimljivih i kreativnih pitanja. Čitanje slikovnica također utječe na rast i razvoj djeteta, razvijajući osjećaje poput empatije, tolerancije, poštovanja, znatiželje i pravednosti. Pretragom e-knjižnica i e-trgovina knjigama, ukazali smo na važne aspekte u pronalaženju kvalitetnih slikovnica. Ukratko je prikazano kako digitalno i tradicionalno pretraživanje utječe na odabir slikovnica u Hrvatskoj, te kako razumijevanje dobne skupine može olakšati online odabir. U radu se pokušalo prikazati neke prednosti i izazove digitalnih slikovnica, njihovu trenutnu dostupnost i interakciju. Istaklo se kako tehnologija može olakšati pristup, ali i donijeti izazove u odabiru i korištenju slikovnica, poput pitanja autorskih prava i kvalitete sadržaja. Slikovnica, kao višenamjenski alat, ostaje ne samo sredstvo učenja već i izvor radosti, mašte i kreativnosti. U čarima slikovnica ne uživaju samo djeca, već i odrasli, jer slikovnica je više od knjige - to je most između mašte i stvarnosti, učitelj života i nepresušan izvor dječje radosti.

Literatura

- Arizpe, E., & Styles, M. (2003). *Children Reading Pictures: Interpreting Visual Texts*, London: Routledge.
Dostupno na: <https://www.taylorfrancis.com/books/edit/10.4324/9781315683911/children-reading-picturebooks-evelyn-arizpe-morag-styles> [Pristupljeno: kolovoz, 2023.].
- Balić-Šimrak, A., (2011.) *Likovni aspekti ilustracije u dječjim knjigama i slikovnicama*, Učiteljski fakultet, Sveučilište u Zagrebu, Zagreb.
- Bang, M. (1991) *Picture This: Perception & Composition*, Boston: Little, Brown.
- Bang, M. (1991) *Picture This: How Pictures Work*, San Francisco: Chronicle Books.
Dostupno na: <https://www.scribd.com/book/312539774/Picture-This-How-Pictures-Work> [Pristupljeno: kolovoz, 2023.].
- Batinić, Š. i Majhut, B. (2001.) *Od slikovnjaka do Vragobe: hrvatske slikovnice do 1945*. Zagreb: Hrvatski školski muzej.
- Bishop, N., & Kuş, S. (2015) *The Power of Color in the Design of Children's Picture Books*, International Journal of Art and Design Education .
- Civardi, A., Dunbar, J., Petty, K., Somerville, I. (2015). *Čarobne svjetiljke: priče koje čitate svojem djetetu kako bi potaknuli mir, povjerenje i kreativnost*. Zagreb: Planetopija.
- Čačko, H. (2000). Dva stoljeća slikovnice. U: Javor, R. R.(ur.). *Kakva je knjiga slikovnica*. Zagreb: Knjižnice grada Zagreba.
Dostupno na: <https://hrcak.srce.hr/file/183397> [Pristupljeno: kolovoz, 2023.].
- Flewitt, R., Messer, D., & Kucirkova, N. (2015). *New directions for early literacy in a digital age: The iPad*. Journal of Early Childhood Literacy.
- Halačev, S. (2000). *Sadržaj slikovnica kao prilog razvoju samopouzdanja u djece*. Javor, R. (Ur.), *Kakva je knjiga slikovnica*. Zagreb: Knjižnice grada Zagreba.
- Hameršak, M., Zima, D. (2015). *Uvod u dječju književnost*. Zagreb: Leykam international d.o.o.
- Javor, R. (2000.) *Kakva je knjiga slikovnica*, Zbornik, Zagreb: Knjižnice grada Zagreba.

- Kress, G., & Van Leeuwen, T. (2006) *Reading Images: The Grammar of Visual Design*, London: Routledge. Dostupno na: <https://cdn.glitch.me/05cf2253-657b-4ca7-a4fe-293daf3e7498%2Fkress%20and%20van%20leeuwen%20-%20reading%20images%20the%20grammar%20of%20visual%20design%202.pdf> [Pristupljeno: kolovoz, 2023.].
- Kucirkova, N. (2014). *iPads in early education: Separating assumptions and evidence*. *Frontiers in Psychology*.
Dostupno na: <https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/fpsyg.2014.00715/full> [Pristupljeno: kolovoz, 2023.].
- Lewis, D. (2001). *Reading Contemporary Picturebooks: Picturing Text*, London: Routledge
- Mangen, A., & Kuiken, D. (2014). *Lost in an iPad: Narrative engagement on paper and tablet*. *Scientific Study of Literature*,
Dostupno na: https://www.researchgate.net/publication/269692668_Mangen_A_Kuiken_D_2014_Lost_in_an_iPad_Narrative_engagement_on_paper_and_tablet [Pristupljeno: kolovoz, 2023.].
- Mira Čudina-Obradović (2008.), *Igrom do čitanja, 5. dopunjeno izdanje*, Zagreb.
- Myers, G. (2011) *Children and Picture Books in the Primary School*, London: Cassell.
- Nikolajeva, M., & Scott, C. (2006). *Children's Literature Comes of Age: Toward a New Aesthetic*, New York: Garland Publishing.
- Nodelman, P. (1988) *Words About Pictures: The Narrative Art of Children's Picture Books*, Athens, GA: University of Georgia Press.
Dostupno na: <https://www.scribd.com/book/421092971/Words-about-Pictures-The-Narrative-Art-of-Children-s-Picture-Books> [Pristupljeno: kolovoz, 2023.].
- O'Connell, B. (2016). *Bedtime Reading: A Family Bonding Time*, *Parenting Magazine* [Online]
Dostupno na: https://www.researchgate.net/publication/227019291_Invisible_or_Involved_Fathers_A_Content_Analysis_of_Representations_of_Parenting_in_Young_Children's_Picturebooks_in_the_UK [Pristupljeno: kolovoz, 2023.].

- Sipe, L.R. (1998) *'How Picture Books Work: A Semiotically Framed Theory of Text–Picture Relationships'*, Children's Literature in Education
Dostupno na: <https://unlvkidlit.pbworks.com/f/how+picture+books+work.pdf>
[Pristupljeno: kolovoz, 2023.].
- Štefančić, S. (2000). Multimedijalna slikovnica. U: Javor, R. R.(ur.) *Kakva je knjiga slikovnica*. Zagreb: Knjižnice grada Zagreba.
- Tondl, L. (2007) *Color in Picture Books and Emotional Response of a Child Viewer*, Journal of Visual Literacy.
- Van der Linden, S. (2014). *Book design: a comprehensive guide*, London: Bloomsbury.

INTERNETSKI IZVORI

- Amazon (2021). Home Page. Amazon. <https://www.amazon.com/> .
- Barnes & Noble (2021). Home Page. Barnes & Noble. <https://www.barnesandnoble.com/> .
- eLektire (2021). Naslovnica. eLektire. <https://www.lektire.hr/> .
- Ljevak (2021). Slikovnice. <https://www.ljevak.hr/> .
- ICDL (2021). Home Page. International Children's Digital Library. <http://en.childrenslibrary.org/> .
- NSK (2021). Digitalna knjižnica. Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu. <https://www.nsk.hr/> .
- Project Gutenberg (2021). Home Page. Project Gutenberg. <https://www.gutenberg.org/> .
- Superknjižara (2021). Dječja književnost. <https://www.superknjizara.hr/> .
- Superknjižara (2021). Naslovnica. Superknjižara. <https://www.superknjizara.hr/> .
- Znanje (2021). Naslovnica. Znanje. <https://www.znanje.hr/> .
- Znanje.hr (2021). Dječje knjige. <https://www.znanje.hr/> .

Sažetak

Predmet rada su slikovnice, posebno njihova uloga, povijest i suvremena upotreba u obrazovanju i razvoju djece. Slikovnica, kao prva knjiga s kojom se dijete susreće, mora ispunjavati određene ciljeve i funkcije koji će razvijati djetetov smisao za umjetnost i književnost, obogaćivati njegov rječnik i poticati na čitanje, razmišljanje, povezivanje i buđenje raznih osjećaja. Rad razmatra kako vizualni elementi i jezična struktura pridonose kvaliteti slikovnica, naglašavajući važnost odabira primjerenih jezičnih sredstava, stilske figure i leksičkih sredstva. Slikovnice služe djetetu kao igra i zabava kroz koju istovremeno stječu znanje, pružajući mu informacijsko-odgojne, spoznajne, iskustvene, estetske, zabavne i govorno-jezične funkcije. U suvremenom kontekstu, rad istražuje i digitalne aspekte slikovnica, uključujući pretragu e-knjižnica i e-trgovina knjigama, tehnologiju i dostupnost online slikovnica, te prednosti i izazove digitalnih slikovnica za učenje i razvoj. Glavna otkrića uključuju važnost razumijevanja dobne skupine prilikom online odabira, te kako tehnologija može olakšati ili otežati pristup i korištenje slikovnica. Slikovnice, oblikovane jednostavnim jezikom i prilagođene dječjem uzrastu pružaju ne samo znanje već i radost, maštu i kreativnost.

Ključne riječi: slikovnica, dječji razvoj, digitalne slikovnice, e-knjižnica

Summary

The subject of this study is picture books, particularly their role, history, and contemporary use in the education and development of children. A picture book, as the first book a child encounters, must fulfill specific goals and functions that will develop the child's sense of art and literature, enrich their vocabulary, and encourage reading, thinking, connecting, and awakening various emotions. The study examines how visual elements and linguistic structure contribute to the quality of picture books, emphasizing the importance of selecting appropriate linguistic means, stylistic figures, and lexical tools. Picture books

serve the child as a game and entertainment, through which they simultaneously acquire knowledge, providing informational-educational, cognitive, experiential, aesthetic, entertaining, and speech-language functions. In a modern context, the study also explores the digital aspects of picture books, including the search of e-libraries and e-bookstores, technology, and the availability of online picture books, as well as the advantages and challenges of digital picture books for learning and development. The main findings include the importance of understanding the age group when selecting online, and how technology can facilitate or hinder access to and use of picture books. Picture books, shaped with simple language and adapted to children's age, provide not only knowledge but also joy, imagination, and creativity.

Key words: picture book, child development, digital picture books, e-library